Donderdag 12 maart 2020
Congrescentrum ReeHorst, Ede

DE BIJBLIJFSESSIE OUDERENGENEESKUNDE 2020

Doe je patiënten een plezier: volg de bijblijfsessie!

scem.

“Een dag vol praktische informatie en actuele ontwikkelingen”

Gezien de brede scope van het vak en de vele deelgebieden is er voor u als specialist ouderengeneeskunde of geriater een stortvloed aan informatie beschikbaar. Deze alweer vierde editie van de Bijblijfsessie vat daarom nieuwe ontwikkelingen in relevante specialismen voor u samen. Gerenommeerde experts behandelen de praktische consequenties van nieuwe inzichten en maken de vertaalslag naar de kwetsbare oudere. Ook bespreken we wat er nodig en mogelijk is voor de patiënt nadat behandeling in het flankerende specialisme is afgerond. En natuurlijk vice versa, in welke situaties de specialist kan of moet worden betrokken bij de zorg. We behandelen situaties waarin (een deel van de) patiënten niet afdoende geholpen wordt door ‘gewoon’ de richtlijnen te volgen.

Zo wijst onderzoek uit dat ondervoeding in verpleeghuizen nog steeds vaak voorkomt. Daarom besteden we aandacht aan oorzaken, gevolgen, hoe tekorten te compenseren en de praktische aanpak. Ook gaan we in op persoonlijkheidsproblemen die uw behandeling kunnen verstoren, we zijn blij dat Bas van Alphen hierover zelf komt vertellen. In het verpleeghuis zijn de middelen vaak veel beperkter dan in het ziekenhuis of op de SEH. Wat kun je op het gebied van ABCD dan wel? SEH-arts Ties Eikendal, gespecialiseerd in SEH en fragiele ouderen, demonstreert het. Verder twee presentaties over hartfalen. Allereerst bespreekt cardioloog Aernout Somsen de benodigde kennis van de actuele (evidence-based) farmacologische behandeling. Daisy Janssen, SO en kaderarts palliatieve zorg, gaat daarna in op de laatste inzichten over palliatieve zorg: het belang van ACP, maar ook ziekte-specifieke zaken zoals het uitschakelen van een ICD bij hartfalen. Wat moet u weten om gesprekken hierover te voeren? Daarna een zeer praktische bijdrage over de diagnostiek van verdachte plekjes door Wouter van der Heide. Wat kun je als specialist ouderengeneeskunde zelf en hoe werk je met de dermatoscoop? De dag wordt afgesloten door prof. Herman Kingma over diagnostiek, behandeling en de soms dramatische gevolgen van de verminderde functie van het evenwichtsorgaan.

Voormalig ambassadeur voor ouderengeneeskunde Doede Veltman heeft meegedacht met het programma en collega Martin van Leen zal als voorzitter de relevantie voor u als specialist ouderengeneeskunde of geriater bewaken. Het interactieve karakter van de dag biedt ruimschoots gelegenheid eigen casuïstiek te bespreken, vakgenoten te zien en ideeën uit te wisselen.

Wij zien u graag (weer) op 12 maart!

Martin van Leen, dagvoorzitter
Piet Seinen, SCEM

Programma

Dagvoorzitter: *Martin van Leen, specialist ouderengeneeskunde*

09.30 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee

09.55 uur Opening door de voorzitter

10.00 uur **Advanced Life Support, ABCD: 'Treat first what kills first'**
Het adagium in de spoedzorg is een universele taal voor behoud van informatie in de acute zorgketen en een kapstok om gestructureerd naar de patiënt te kijken. ABCD aanpassen op de situatie zorgt voor structurele herkenning en aanpak van acute problemen plus een makkelijk te volgen overdracht. Wat kan ABCD betekenen in de dagelijkse praktijk van de SO, om met beperkte middelen zo effectief mogelijk te zijn • *Ties Eikendal*

10.45 uur **Ondervoeding en de gevolgen**
Ondervoeding is bij (fragiele) ouderen een veel voorkomend probleem, niet verwonderlijk gezien de vele oorzaken van verminderde inname of verhoogde behoefte. Ook gaat het vermogen om het tekort te compenseren met de jaren achteruit. Dit kan leiden tot sarcopenie en zelfs overlijden. Het is dus zaak om (dreigende) ondervoeding tijdig op te sporen en te behandelen • *Lisbeth Mathus-Vliegen*

11.30 uur **Omgang met persoonlijkheidsstoornissen op latere leeftijd**
Persoonlijkheidsstoornissen komen ook bij ouderen vaak voor en interfereren met zowel de somatische als psychische behandeling. Daarom aandacht voor prevalentie, diagnostiek en behandelmogelijkheden, plus het omgangsmodel CoMBI. Dit model helpt de individuele kernbehoefte van de patiënt zo goed mogelijk te compenseren, waardoor interpersoonlijke problemen verminderen • *Bas van Alphen*

12.15 uur Lunch

13.15 uur **Hartfalen bij ouderen; van comorbiditeit tot polyfarmacie**
De prevalentie van hartfalen neemt toe met de leeftijd, boven de 65 jaar is het de voornaamste reden voor ziekenhuisopname. Goede zorg kan de progressie remmen en opname voorkomen. Hiervoor is kennis nodig van de (evidence-based) farmacologische behandeling van hartfalen en van de polyfarmacie die vaak voorkomt in deze patiëntengroep.
• *Aernout Somsen*

14.00 uur **Palliatieve zorg bij hartfalen**
Tijdige inzet van palliatieve zorg bij hartfalen verbetert de kwaliteit van leven. Het tijdig herkennen van palliatieve zorgbehoeften is echter niet eenvoudig. Daarom een overzicht van de laatste inzichten over palliatieve zorg bij hartfalen • *Daisy Janssen*

14.45 uur Pauze

15.05 uur **Verdachte plekjes op oudere leeftijd, wat te doen?**
Een update over diagnostiek van verdachte plekjes, met de NHG-standaard als leidraad. Hoe werkt de dermatoscoop, wat is het meest gebruikte stappenplan en hoe is dermatoscopie toepasbaar in het verpleeghuis? Wanneer biopteren en wanneer verwijzen?
• *Wouter van der Heide*

15.50 uur **Evenwichtsstoornissen en duizeligheid**
Boven de 65 jaar heeft circa 25% van de mensen ernstig bilateraal vestibulair functieverlies, vaak zonder vertigo. Dit is een belangrijke oorzaak van vallen: men kantelt onbewust te ver naar voren of achteren en valt. Door de verminderde functie van de evenwichtsorganen neemt ook de visus tijdens hoofdbewegingen sterk af. Een update over diagnostiek en behandeling.
• *Herman Kingma*

16.35 uur Afsluiting

Inschrijven

SCEM verwerkt haar inschrijvingen geautomatiseerd. Het online inschrijfformulier vindt u op de subpagina van deze bijeenkomst in de Agenda op www.scem.nl. Hier vindt u tevens de inschrijfvoorwaarden.

Het inschrijfgeld bedraagt: € 239,-
Bij inschrijven binnen 3 weken vóór de bijeenkomst: € 269,-

Sprekers en dagvoorzitter

Prof.dr. S.P.J. (Bas) van Alphen • bijzonder hoogleraar gezondheidszorgpsychologie Tilburg University, bijzonder hoogleraar klinische ouderenpsychologie Vrije Universiteit Brussel, Hoofdopleider beroepsopleiding tot gezondheidszorgpsycholoog RINO-Zuid, Manager behandelzaken/gezondheidszorgpsycholoog van het Topklinisch centrum voor ouderen met persoonlijkheidsstoornissen, locatie Wijerode, Heerlen

T. Eikendal • SEH-arts, Radboudumc, Nijmegen

Dr. W.K. van der Heide • arts en medisch docent

Mw.dr. D.J.A. Janssen • specialist ouderengeneeskunde/kaderarts palliatieve zorg, CIRO Horn en Universiteit Maastricht

Prof.dr. H. Kingma • em. hoogleraar Klinisch Vestibulogie, KNO, MUMC, Maastricht en hoogleraar Klinische Vestibulologie, KNO, Aalborg University Hospital, Denemarken en hoogleraar Medische Fysica, Tomsk State University, Russia

Dr. M.W.F. van Leen (voorzitter) • specialist ouderengeneeskunde, Ruitersbos Breda

Mw.prof.dr. E.M.H. Mathus-Vliegen • maag-darm-leverarts, em. hoogleraar Klinische Voeding, Amsterdam Universitaire Medische Centra, locatie AMC, Amsterdam

Dr. G.A. Somsen • cardioloog, Cardiologie Centra Nederland

Doelgroep
Specialisten ouderengeneeskunde, verpleegkundig specialisten, geriaters, revalidatie artsen en gerontologen

Accreditatie
Aangevraagd bij ABC1 (specialisten ouderengeneeskunde), NVKG en VRA en VSR

Datum en locatie
Donderdag 12 maart 2020
Congrescentrum ReeHorst
Bennekomseweg 24
6727 LM Ede
(betaald parkeren)

Informatie
SCEM
Postbus 21, 4196 ZG Tricht

telefoon 0345 - 57 66 42
e-mail scem@scem.nl
twitter @scem

Voor meer bijeenkomsten: www.scem.nl

31899